

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS VNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Vera de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

«MENEGLIDA» DE RUMBO

CRONICA

LA PUJA DEL PA

COMPTES VELLS

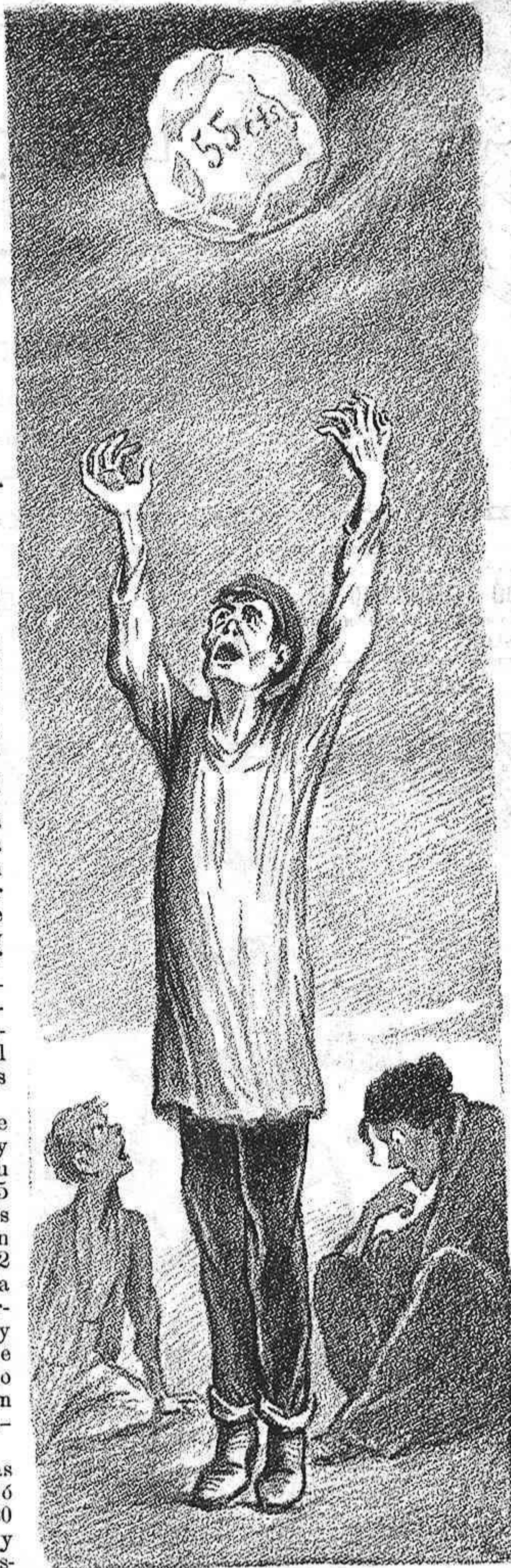
No sé si avuy els comptes de las comissions del Ajuntament que van á Madrid ó á qualsevol altre punt ab carácter oficial, passarán al arxiu tan rics de detalls y menudencias, com els que allí 's troban encare, corresponents á épocas llunyanas.

A últims del sigle XIV pertanyen els que figuren en lo primer volúm del *Manual de Novells Ardits, vulgarment apellat Dietari del Antich Consell de Barcelona*, y son per cert curiosíssims. Se refereixen á la missatjeria qu' enviá la Ciutat á Ceragoça (llavors ho escribían aixís) á 12 de mars de 1399 al objecte de assistir á la coronació del rey Martí y de la seva muller molt amada.

No hi anavan donchs á interessar la resolució de tal ó qual expedient, ja que llavors tots los assumptos se resolían á Barcelona mateix, á gust dels representants de la ciutat. Era un viatge de cortesia y l' emprengueren sis membres del consell: los honorables en Simón de Marimón, en Ramón Savall, en Ferrer de Gualbes, en Joan de Conomines, en G. Oliver y en Benet Bussot, ab l' acompanyament de trompeta y verguers y sense olvidar-se 'l mestre coch, nomenat Miquel Latzer: el Mr. Martin de aquells temps.

La missatjeria sortí de Barcelona 'l 22 de mars y torná 'l 5 de maig. Feu donchs una estada de 45 días. Y per atendre á tots los gastos e despeses se 'n emportá la quantitat de 792 lliuras, 10 sous, moneda barcelonesa, de qual inversió doná compte rigurós y puntual en un sens fí de partidas justificadas ab lo rebut corresponent, y quan lo rebut faltava ab lo jurament dels missatjers.

Las primeras partidas corresponen á la assignació dels sis embaixadors: 30 sous per día: una lliura y mitja per barba. Los nostres antepassats eran molt práctichs, y ja devían preveure que 'ls serveys gra-

Per més que s' estira no hi pot arribar.

tants surten sempre molt mes cars que 'ls que 's pagan. Aixís, donchs, los embaixadors cobraren per sas dietas 242 lliuras 16 sous.

Desde avants de la seva marxa ja feren provisions de *tortes, brandonets e candeles* al especier Matheu y de *confits de sucre, marsapá, salsa fina, pebre picat e sucre fi* al especier G. Pujol. En aquestas lleminaduras gastaren 12 lliuras, cinch sous y 2 diners.

Seguiren després los comptes de las mulas y bestias de sella y dels aventurers (mossos de mula) al servey de las personas y conducció dels bagatjes, entre 'ls quals hi havia les *joyes e reliquies* que la ciutat portava á Zaragoza pera donar mes esplendor al acte de la coronació. Per 5 lliuras y 10 sous una mula y 'l seu aventurer feyan lo viatge de Barcelona á Zaragoza, anada y tornada (petita velocitat).

Los gastos de manutenció del trompeta y dels verguers se computan á 18 diners per día (un sou y mitj); los de las sevas cabalgaduras importan un sou y quatre diners.

Segueix una partida important:

«Item. Pos en data que comprí una má de paper qui costá 1 lliura 6 diners.

A Pedro, pintor de Zaragoza, se li abonaren 12 sous per 8 senyals de la ciutat que pintá en 8 fulls de paper «los quals foren posats en les posades hont posaren los missatjers e lurs companys.»

Hi ha una partida «per lo que costá una *somada de rastoll que fo mesa en lo lit ahont jahia lo coch.*»

Y venen novas partidas per *candeles*, per una *má de paper que comprá per fer letres e altres scriptures*, y per correus que ab *letres foren tramesos als honrats consellers de Barcinona.*

Vingué 'l día de la coronació del rey y 'ls missatjers feren un va-y-tot. Al candeler Martín den Capiella li contractaren brandons que pesavan 1329 lliuras y 3 unsas. Molta llum y molta cera. Pero

també molta economia, perquè un cop terminada la iluminació 'l mateix candeler s' encarregà dels brandons que ja havien servit, y que pesaven 1270 lliuras y 6 onzas, sentli abonadas per gastos de cera cremada 32 lliuras y 2 sous.

Per la coronació de la reyna altre gasto de brandons al mateix candeler, que importà 33 lliuras, 8 sous y 6 diners.

Y una remuneració ¿saben á qui? An Andreu Lopez, porter de massa de casa del Senyor Rey, á qui foren encomanats los dits 300 brandons que serviren en les dites coronacions «per tal que lo fes cremar quan seria mester, així en loguer d' homens qui 'ls guardaren, com en clavo-cordes e altres coses necessaries á tenir'os en la carrera hont passaren los dits Senyor Rey e Senyora, segons que d' assó ha dat compte per menut en una cédula de paper que á mí ha liurada.» La remuneració per lluhir los brandons, estalviant tota la cera possible, puja 7 sous y 4 diners.

En joglars y ministres (músichs) gastaren també algunas lliuras. Les coblas de ministres, entre 'ls quals se mencionan *ministres de pluma*, que sens dupte serian tocadors de bandurria o de cítara, van de tres en tres, y percibeix cada cobla una lliura y dos sous.

Se pagaren 5 lliuras, 16 sous y 6 diners al juheu Samuel Benvist per 7 colzes de drap de vernís «de que fó feta una cota e capiró an Vicent, trompeta qui era ab los nostres missatjes;» 17 sous y 4 diners an Miquel del Postigo «per 8 lliuras de brandonets de cera per serví en taula» y 14 sous al mateix per 2 lliures de sucre de *pan* (de terrós) que d' ell comprí per rahó dels dits missatjers.»

Venen novas partidas de renumeracions pagadas á trompetes y ministres; y de gastos fets per las mulas y per los acompanyants dels missatjers en los hostals de Andreu del Castell, de Gonsalbo, de Jacme Bordell, de 'n Gil de Tormo y de 'n Martí Revallero. Segueix un compte al pintor Martí de Bas per preu de 1,200 senyals que feu en los 300 brandons que han servit á la coronació del Sr. Rey e de la Reyna á rahó de 6 diners per cascún brandó.

Los embaixadors s' hostatjaren á casa 'n Lop de Salines á rahó de dos florins per cascún día. En l' alberch, diuhen «nos ha fet 6 lits e dades tovalles e arnesos de cuyna é estables qui eren en lo dit alberch.» L' hostatje durant la llarga estancia dels missatjers costà 63 lliuras y 16 sous barcelonins. Una mica mes barato que als hotels de Madrid ahont posan los nostres regidors.

Una propina á n' en Monet servidor del bisbe de Barchinona y la manutenció dels verguers y del trompeta y de sos rocíns, tot vé degudament detallat. Fins hi consta lo satisfet á la dona que feu las feynas: «Item met en data los quals done á na Catalina de Bitoria la qual ha ajudat á levar las scudelles é escombrar e desar la coyna, ço es per un mes: 14 sous jaquesos.»

Segueixen los honoraris satisfets al pronatori y al escrivá del Sr. Rey, y á n' en Leupart frener «qui portá l' águila é vibra á Barcelona»—detall interessant que revela que 'ls missatjers lluhiren á las festas de Zaragoza las bestias que surten á la profesó de Corpus.

Avants de partir tornan á fer provisió de candeles, de sucre, de salsa fina, de pebre picat. Avuy provehiriau de galantinas, jamón dols y Jerez. Se posan en camí, y al arribar á Sant Boy fan un gasto que consignan en la següent forma:

«Item á 5 de maig done al porter de Sent Boy, *més per gracia que per dret de pontatje*, mig florí..... 5 sous 6 din. barc.»

Se coneix que ja llavors hi havia 'l pont palanca per atravessar lo Llobregat subjecte á tarifa. Los consellers no reconeixian lo dret de pontatje; pero afluixavan la mosea.

De regrés á Barcelona, no sense consignar minuciosament tots los gastos fets durant lo viatge de tornada en los hostals hont feyan nit, se trobaren ab alguns comptes escadussers, referents á la expedició, que saldaren ab la mateixa escrupulositat que 'ls anteriors.

Entre ells son curiosos los del argenter Sadarnes que ab un altre company d' ofici pesaren *les joyes e reliquies* que figuraren en l' acte de la coronació. Foren pesadas al partir y al tornar de Zaragoza.

Fins se consigna 'l valor de mitja dotzena de tronelles per *ligar los dits coffres* (los de las joyas); lo treball de trastejarlos, y l' import del adop de un pany «per ço com s' era perduda una clau de la un de aquells.»

Fins á tal extrém se portava llavors la minuciositat en la consignació de tots los gastos.

La *missatjeria* deixá ab tot un déficit de 25 lliuras 1' sous y 11 diners, de los quals la ciutat ne feu *albará debitori* á n' en Benet Bussot, després de haverse passat comptes, examinat los corresponents comprobants, y rebut los juraments de rúbrica.

En aquesta forma viatjavan cinch sigles enrera 'ls individus del Concell de Cent... ó com si diguessen els Nadals, els Collassos, els Blancs y 'ls Castellars de aquells temps.

Era un viatjar *fi de sigle...*

Fi de sigle XIV.

P. DEL O.

DISFRESSAS

El fill del sereno del barri de casa,
—un poca vergonya que 's moça ab els dits;—
la meva vehina Dolors Camarasa,
que sols—segons contan—traballa de nits,
en Jaume Porróna que te una taberna
que porta per títol: «El tall de Pernil»;
l' autor de las obras *La Ciencia Moderna*
y *Un viaje de novios en ferrocarril*;
las quatre xicotas de casa 'n Parera;
un home molt gueto qu' está entussiasmat
en corre unas *juergas* ab una tendera
que fa cinch senmanas que s' ha retirat,
un tal Pegadella de Torredembarra
que viu á dispesa damunt del pis meu;
la seva cuina Roseta Tinyarra
que tira las cartas pe'l método hebreu;
el sastre Costuras que compra y ven trastos
y els fills d' un bombero, també del vehinat,
volguent disfressarse sens fer gayres gastos
cada hu lo seu *traje* ja te estudiát.

El fill del sereno, sens dársen gens pena,
cada any sa disfressa sol ser sempre així:
portar un gambeto tot brut á la esquena,
per xusso una escombra, per llum un bací.

La meva vehina també vol fer broma
y dar esbronchs serios anant pels carrers
vestida de pinxo, fumant com un home
y dir grosseries... com molts saineters.

En Jaume Porróna qu' es molt *campetxano*
s' está fent un traje de tela de sach,
y vol passejarse vestit de gitano
per dar un bromazo si troba algún crach.

L' autor d' *Un viaje* fa salts d' alegria
pensant que s' acosta dos días ó tres
que pot passejarse de nit y de día
sens por que l' empayti *siquiera un inglés*.

Las quatre xicotas de casa 'n Parera

vestidas de monja m' han dit qu' anirán,
armant un escándol d' aquells de primera,
compost de cridorias y ball de can-can.

El gueto *tenorio* per fer bon efecte
no sab á horas d' ara quin *traje* triá:
si de calavera, de moro ó insurrecte....
pero m' assegura que 's disfressará.

El tal Pegadella ¡mireus si te sombral
que sense cap quarto s' ha fet el vestit....
ab quatre guinyapos, un mánech d' esombra,
un tros de paraygua y un mal cobre-llit.

La seva cusina Roseta Tinyarra
que tira las cartas pe'l método hebreu,
com sab ab salero tocar la guitarra,
lo *traje* de xulo m' ha dit qu' es el seu.

Y el sastre Costuras y els fills del bombero
vestits de bandarria 'nirán fent soroll
ab llaunas, simbombas, ab corns y un pandero,
lladrant y fent brinco del Born fins al Moll.

Y aixis ab pochos quartos y menos decencia
podrán divertir-se tres dias ben bé.

Alabo la seva grandiosa ocurrencia,
pero jo aquests dias.... ¡no surto al carré!

ROSSENDO PONS.

UNA AVENTURA DE BALL DE MÁSCARAS

La criada va ser la que va durli la noticia.

Diu la senyoreta que al ball hi anirá vestida d'
Urganda....

—¡Malament! ¿Cóm la coneixeré, sent tantas las
que 's posan aquest mateix *traje*?

—Ja hi ha atinat ella ab aixó. Per xó m' encarrega
que li digui, que al objecte de que vosté la pugui
distingir de las demás *Urgandas* que segurament
hi anirán, s' apuntará un llasset blanch á l'
espatlla dreta....

—¡Ah!.... Molt bé: no es fácil que ho olvidi; un
llasset blanch....

—Sobre tot diu que sigui prudent. Ella procura-
rá separarse ab dissimulo de la familia ab qui 'ls
seus papás la deixan anar; llavors vosté pot acos-
tarshi, y en mitj de la confusió de la sala tindrán
ocasió d' enrahonarse las sevas cosas ab tota inde-
pendencia.

—Dígali que ho aprobo tot y que se-
guiré puntualment las sevas instruccions.—

Y seguintlas, com havia promés, en
Pepet desde que 'l saló va obrir las por-
tas y comensaren á entrarhi máscaras,
procurá situarse en un lloch d' ahont
pogués observar l' arribada de la seva
Teresina.

A las onze tocadas la tímida senyore-
ta, discretament disfressada ab lo *traje*
d' *Urganda* convingut, atravessava el
vestibul del teatro.

La porta estava plena de gent que
pugnava per invadir el gran saló del
ball. Verdaderament, hi havia empentas.

En aquells moments: á mes de la Te-
resina, eran varias las *Urgandas* que
feyan quía al portal, y que sense cumpli-
ments haurían passat per sobre de tot
pera poguer entrar á dins desseguida.

Empenyentse l' una á l' altra y re-
partintse cops de colze ab bastanta pro-
fusió, totas al fi lograren embocar l' es-
tret canal de la porta.

En mitj d' aquell barullo, á la po-
bra Teresina li caygué 'l llasset blanch;
una mamá compassiva que seguía al dar-
rera y que s' havia adonat de que en l'
espatlla d' una *Urganda* hi lluhia un
llasset, el veje caure; s' ajupí á cullirlo ab
perill de rodar per terra, y al alsarse,
contosa ab las quatre ó cinch *Urgandas*
que tenia al davant, clavá precipitada-
ment el llasset ab la mateixa agulla á la
primera espatlla que li vingué enfren-
te.... y continuá pitjant, pitjant, conven-
suda d' haver fet un' obra de miseri-
cordia.

Cabament en aquell instant l' atapa-
hit grupo de máscaras lograva respirar
una mica en llibertat. Totas acabavan d'
entrar al saló.

En Pepet, que clavat en el seu obser-
vatori no perdía de vista la porta, al no-
tar l' irrupció de las *Urgandas*, redoblá
la vigilancia per por de que la seva Te-
resina li passés per alt.

SACERDOTISSAS DE BOULEVARD

Tres bellas de París
oferintse de tot cor
al poderós sant *Lluís*....
d' or.

UN MARIT ESCAMAT

—Aquí jo li sento farúm d' home, y per aquests assumptos ¡tinch un nas!....

—Una... aquesta no ho es. Dugas... tres... ¡Ah... El llas blanch: ¡j! la tinch aquí!.... Es ella.

Y girantse y dissimulant, pera no cridar l' atenció de ningú, s' interná pel saló, fixa sempre la mirada en l' *Urganda* del llasset á la espatlla dreta.

Mentres tant, la enamorada Teresina, enlluhernada ab l' espléndit torrent de claror que las aranyas escampavan, buscava d' aquí per allá ab la mirada, preguntantse, sorpresa, ahónt era en Pepet y per qué no corría á posárseli á la vora, pera comensar á acompanyarla al indret ahont podrian enrahonarse.

.

Fa un' hora que 'l ball dura.

La Teresina s' ha adonat de que allá, en un ángul del saló, hi ha 'l *seu* galán.... el seu galán que segurament ja ha deixat de serho.

En efecte: en lloch d' acudir al reclám de la enamorada, que ho está veient y li sembla somiarho, en Pepet sosté la mes viva y afectuosa de las conversas—á judicar per lo que de lluny pot observarse—ab una mascareta vestida d' *Urganda* y negligentment recolzada á la paret.

¡Cóm sofreix la pobra xicota!.... ¡Quína burla mes cruel, segons ella!.... ¿Es á dir que l' ha feta anar allá, tan pocas ganas qu' ella 'n tenia, únicament per riuessen, per atormentarla, obligantla á veure com passa la nit al costat d' un' altra máscara, d' un' altra senyoreta, d' una rival?... ¿Pot darse insult mes grosser, mes sanguinari?....

No; ella alló no pot véureu mes; no pot sancionarlo ab la seva presencia.... Las llágrimas li rodolan cara avall.... ¡Sórt que ab la careta ningú se 'n adona!....

Pero, plorar; ¿plorar en un ball de máscaras, ahont tot ha de ser expansió y alegría?....

La Teresina pretexta una indisposició, un malestar qualsevol, y la familia que l' ha acompanyada s' apressura á tornarla á casa seva.

.

¿Y en Pepet?

L' infelís enamorat fa un' hora que conversa ab l' *Urganda* del llas blanch, y ha acabat per teme que perdrá l' oremus. No 'n pot treure l' aygua clara. Per una part, el traje, el llas, una pila de circumstancias que no 's poden confondre, l' afirman en la creencia de que aquella máscara es la Teresina; per altre cantó, 'l giro que dona á la conversa, el tó de broma ab que li parla el desconcertan horriblement.

—¡Per favor!—li pregunta per miléssima vegada: —¿ets la Teresina? ¡Dígamho, que 'm matas d' enguñia!....

—Sí—li respon ella ab veu de máscara, persistint en l' afirmació que rato há li vé fent;—ho soch, pero....

—Pero ¿qué? Acaba, que aixó es insufrible; acaba, ó 'm farás creure que únicament m' has obligat á venir al ball per martiritzarme....

—Soch la Teresina, pero.... ¡no sé cóm dirtho!....

—¿Tan grave es que no gosas?

—Es que no sé cóm t' ho pendrás....

—Siga lo que siga... ¡Tréume d' aquestá incertitut!....

—Pues sápigas.... á la una... á las dugas... á las tres... ¡sápigas.... que ja estás ben llest!

—¡Qué! ¿Qué vols dir?

—¡Que aixó ja ha durat massa!

Y juntant á las paraulas l' acció, dona un rápit giravol y desapareix per un corredor que hi ha allí á la vora.

.

Un llamp que li caygués als peus no causaria al desventurat Pepet la violenta impressió que li ocasiona aquest estrany desenllás.

¡Ella, la Teresina, la que pochs dies avans li havia jurat furtivament tres ó quatre vegadas estimarlo tota la vida... jugar ab ell d' aquell modo tan inesperat, en una forma tan positivament cruel!...

¡Ella, la que justament era la que havia combinat el plan per anar al ball, desitjosa de poguer parlar ab ell llarch rato, á solas y sense 'l constant temor d' una sorpresa dels papás!...

¡Ella, ella fer aixó!... ¡La Teresina!...

En Pepet s' assenta en el recó menos concorregut de la sala y apoyantse 'l cap entre las mans, se posa á filosofar.

La situació es una verdadera olla de grills.

¿Qué ha de fer el pobre xicot? ¿Quína actitud ha de pendre?

¿Anirá á demanar comptes á la Teresina de la séva mala acció?

¿Duptará de lo que 'ls seus ulls han vist?

¿La esperarà á la porta y li armará un escándol?

¡No!... Lo mes digne, lo mes serio es olvidar-la...

«El desdén con el desdén.»

Pero apenas acaba de aferrarse á aquesta definitiva conclusió, passa á prop seu una alegre parella de balladors y sent una graciosa veuheta de máscara que li diu, sense aturarse y rihent estrepitosament:

—¡Adios, lila!... ¡Ara no 't suicidis *tú mateix!*...

¿Eh?...

Es ella, la Teresina que s' allunya altre cop, penjada del bras d' un jove elegant.

¡Alló no pot quedar aixís! ¿Es dir que á la traició, ara hi afegeix el sarcasme?

¿Es á dir que 's complau en rabejar per la ferida el punyal que acaba de clavarli?

En Pepet corra á casa seva y escriu á la perversa la carta següent:

«Senyoreta: La cara no es el mirall de l' ánima:

vosté té cara d' ángel y ánima de dimoni. Lo que ahir va fer ab mí al ball, traspassa 'ls límits del cinisme. ¡May mes me 'n recordaré de vosté!...»

Pero quan l' endemá 's disposa á rondar pel carrer de la Teresina pera entregar la carta á la criada, reb per conducto d' aquesta la mes inesperada de las sorpresas.

—¿Qué va ferli al ball á la senyoreta, que desde ahir que no para de plorar?

El cor de 'n Pepet li dona un salt; els duptes que ja havia tingut tornan á marejarlo.

¿Potser no era ella?

¿Cóm va acabar aquesta aventura?

Que gracias á la intervenció de la minyona, las cosas varen posarse en clar y tot va quedar al final com si res hagués succehit.

Pero per arribar á entendres, van necessitar escriures lo menos deu ó dotze cartas y passarse unas quantas senmanas.

De lo qual se 'n desprén, bella lectora; que quan te vesteixis d' *Urganda* convé que 't cusion el llas blanch, fort, ben fort.

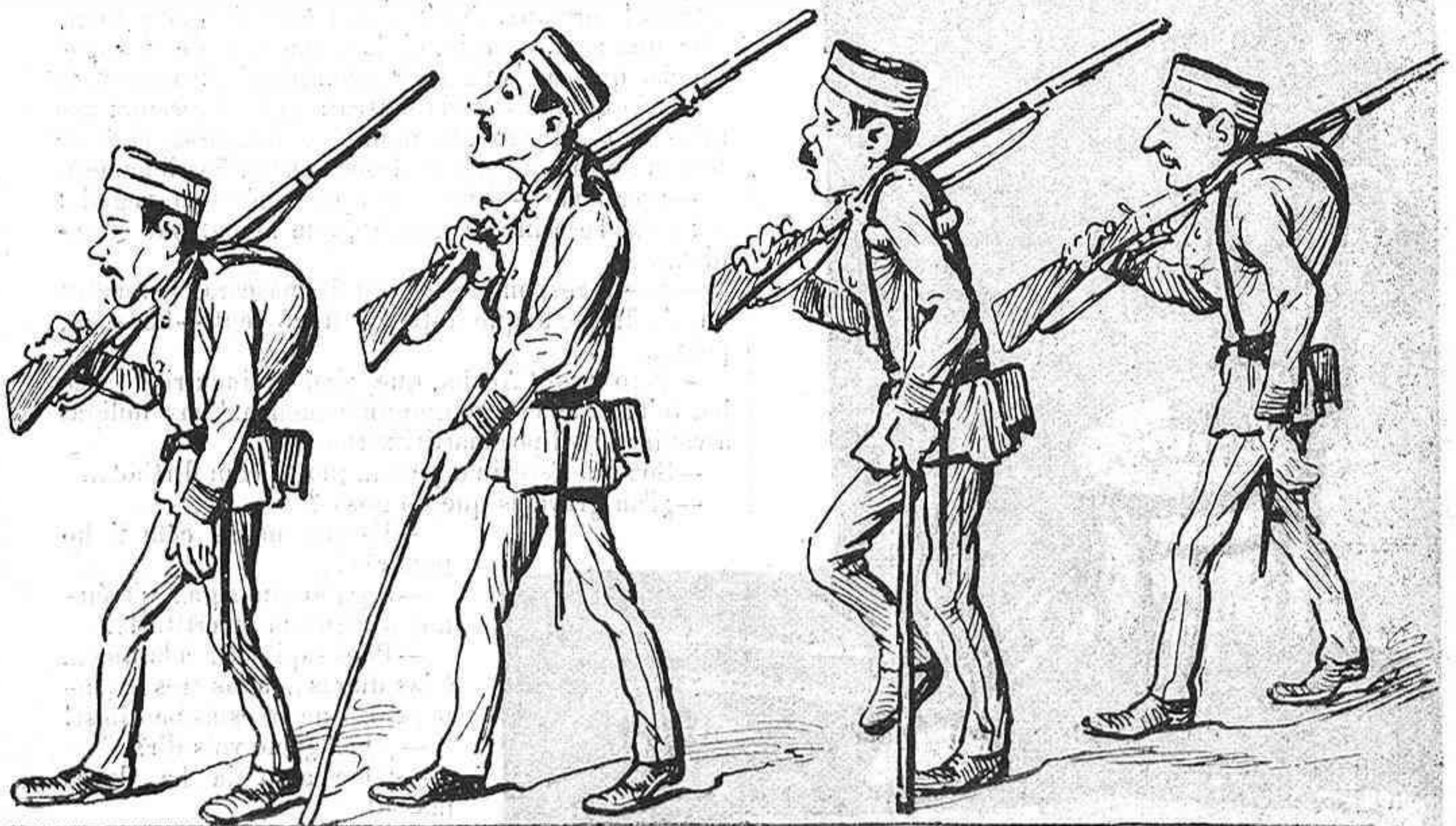
A. MARCH.

¡SI HO SE!...

SONET

Al últim, si senyora: vaig renyirhi,
del séu devant á xascos me va treure.
¡Total per un petó! clar m' ho feu veure;
y á fé que l' estimava ab gran deliri.
D' aquesta decissió, per mes que miri
de buscar distraccions, no 'm puch distreure;
ho tinch ficat al cap, ho pot ben creure,
que 'm dona molt neguit y molt martiri.
Vareig ferli un petó estant descuydada
y alsant bon xich la véu l' aymada mia,
de sa casa 'm tregué com alocada.

¡TOT HI VA!

El sentit comú assegura
que aquests no poden servir

pero á Madrit, segons sembla,
troban que sí.

INSTRUCCIÓ DE RECLUTAS

¡Per un miser petó!... Jo no sabia que tot de sopatón aquella nena, volia que n' hi fes una dotzena.

ANTÓN DEL SINGLOT.

SIMILISINONIMIAS (*)

Amich Papin:

Una Volta vas negarte á assistir al gran Tiberi, alegant qu' ets molt metódich Hiparco en totas las cosas, (¡Hípocrates!), aprofito un moment que la Galvani 'm deixa lliure pera dirte Klark y catalá qu' has sigut un Anibal de quatre potas.

¡No pots Kréutzer ni imaginarte 'l gran Souppé que varen donarnos en Lafontaine del Gat. Nos reservaren un magnífich Solón per nosaltres sols, á fi de que no tinguésem mirons ni Spies de cap mena.

Pero lo més Cayo de tot, es que 'ns va servi una xicota molt Bellini, encar qu' un xich poca Borjoña. El més Bacón de la «colla» va preguntarli si 's deya Jocasta, y lo qu' ella contestá, rihent ab molta Larra:—¡Jo casta?—y una Pilades de cosas més que no vull escriure.

Veig que Noé dit encare una Zola paraula del menú, y vaig á ferho:

Sigué de Priamo cartello. Figúrat: fins va haberhi Candolle y un Platón de monjetas Cano poguerem acabarnos, Panecio en abundancia y ví del més Karr. Postres varias: un Munatio calent per barba y Galatea Vinyas á tot pasto, y per últim una copa de Licorisa del més fi y Rómulo Jamaica auténtich.

(*) Plagi ó cosa per l' istil «Similicadencias» de Meli-tón Gonzalez.

¡Ptolomeu es aixis!—N. DEL A.

¡Ves com Tobias de pensar, aixó, tú. ¡Y cregas que no exagero pas gens, es la pura Viriat.

Un que te fama de Bruto va dir:—¡Alceu las copas!—y comensaren els brindis. Jo dalt d' una cadira, dret com un Ciro Pascal, vaig fer el meu, sens mirar Prim, y vaig dedicarlo á las botinas de Doré que calsava la nostra camarera.

Per fi, un que Volney fer el Buffon, va cridar:—¡Prou brindis! Balmes que Guillerme cantant alguna cosa.—Aixó es lo Proudhon—afegí un altre. Y ab Kant va acabarse la festa, August de tothom... Minos á mi, que vaig ser el Paganini de tot el gasto, que per cert va pujar un grapat d' Apeles.

Aquesta juega no crech que l' Ovidi tan fàcilment.

Alhá una tocada 'ns alsavam de taula.

Seguiria Dante detalls si no fos que comenso á Tenysson y els ulls se 'm tancan sens darmen Compte.

Disposa de ton Amicis que t' aprecia,

Hermes Voltaire.

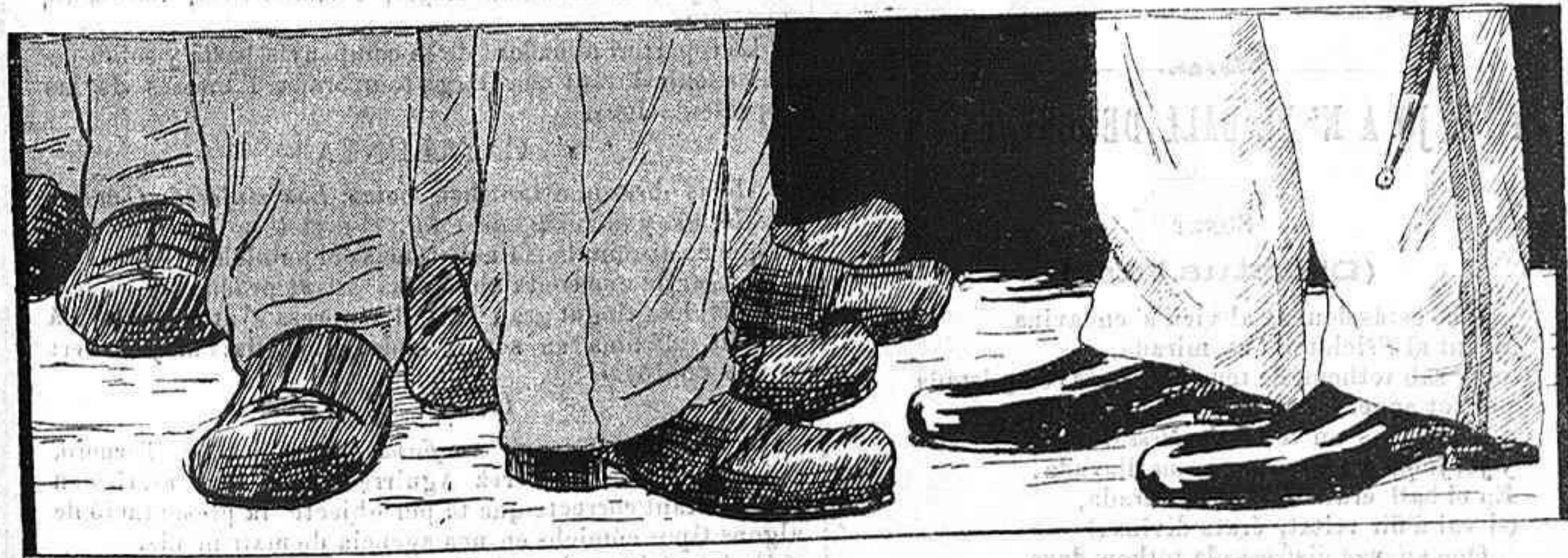
P. S.—Recordo haberte dit Anibal creyent que no 't Bias d' Hoffembach; en cas contrari 't recomano l' Atila.

Per la molestia de copiar,

ROSSENDO PONS

LLIBRES

POESIA PROFANA, per Manel Marinello, ab un prefaci de A. Aladern.—Conté aquest tomet un número de poesias, en las quals hi predominan qualitats de pensament. Ab la firma de A. Llimoner, anagrama del apellido del autor, varias d' ellas han sigut publicadas en periódichs y revistas: en la mateixa Esquella n' hem donadas á llum algunas, honrantnos al ferho, ja que tenim al Sr. Marinello per un dels joves de las últimas fornadas, dotat de veritables condicions pera lluir en lo cultiu de las bellas lletres.

—¿No sabes qué es la derecha?
—No s'nyor, jo no ho sé pas.

—Pues, hombre es la que se emplea para dar de gofetás.

Demuestra en totas sas composicions enginy en la elecció del assumpto y notable facilitat en la versificació. Diu sempre lo que vol dir y ho diu bé, sense enfarfechs, sense ripsis, ab gran claretat y precisió. Aixó sí—y aquesta es qualitat propia de molts joves—mostra marcadas tendencias pessimistas, especialment en lo que atany á la present societat. Creyém que ab los anys y 'ls *desenganys* se tranquil·lará 'l séu esperit, per més que aixó sembli una paradoxa.

*
**

Com una mostra de las composicions contingudas en *Música profana*, aquí vá la següent:

PRE-HISTÓRICA

Naix al mon lo primer poeta,
fá 'l primer vers armoniós;
desitjant perpetuarlo
el canta cent y cent cops;
mor' ell, y de boca en boca
dura deu generacions.

Ab la punta de una fletxa
mil anys després un altre hom
que l' ha après del seu besavi,
el graba á un arbre del bosch;
y 'l primer desitj de gloria
li fa posar baix el nom.

Passan sigles y mes sigles,
l' arbre gegantí s' ha mort:
per escalfar sas ovellas
l' arrancaren uns pastors,
y 'ls signes imperceptibles
poch-á-poquet borra 'l foch,
deixant del vers y del arbre
tan sols un tros de carbó,
borrant d' aqueixa manera
el primer vers armoniós,
el primer desitj de gloria
y 'l primer plagi del mon.

ALTRES LLIBRES REBUTS:—*Una dona de broma*.—Monòlech lirich carnavalesch en prosa per J. Prat Oller y D. Perromón.

... *Los grills de las sebas* (Segona part de *Sebas al cap*) Gatada en un acte y en vers per J. Roig y Ll. Millá.

... *El rapte de la Sabina*, enredo en un acte y en prosa original de F. Figueras y Ribot, estrenat á Romea lo 30 de Octubre últim.

... *La Rata Sabia* (La procuradora).—Juguet cómic lirich en un acte y en vers, lletra de Joaquim Roig y música del Mestre Comella, estrenat al Niu guerrer lo 20 de Desembre últim.

... *¡Ambo!* Comedia en un acte y en vers original de Joseph Campderrós, estrenada á Romea 'l 10 de Mars de 1895.

... *Por teléfono*.—Monòlogo en prosa y verso, original de Luis Matas y Cané, estrenat en lo Círcul obrer de Palma de Mallorca, 'l 22 de Novembre últim.

... *Tocats de l' ala*.—Comedia humorística en un acte refundida y adaptada á la escena catalana per J. Riera y Bertrán., estrenada á Romea en la temporada del 94 al 95.

RATA SABIA.

TÚ Y JO A N' EL BALL DE DISFRESSAS

SONET

(D' actualitat)

Qué estás donada al vici, s' endavina
tirant al fisich teu una mirada,
puig sab tothom, de temps, qu' ets conquistada
per tot aquell que 't dona una propina.

Tú, duyas un vestit de *Messalina*,
y jo, jaqué y *xistera*.... enmatllevada.
En el ball erats tú la més mirada,
(si val á dir vritat, érats divina.)

Que anavas disfressada tothom deya
y 't davan, noticiant'ho, la gran *lata*,
puig tú, anavas de *Tú*, segons jo creya,

(pel públich la mentida va barata.)

Jo si qu' era un *disfrás* y ningú 'm veya
¡vestia de *senyó*.... y soch *democrata!*

SALVADOR BONAVIA.

LICEO

La Tetrzzini va celebrar la seva *serata d' honore* ó com si diguessem lo seu benefici.

Cantá dos actes de le *Manon* de 'n Puccini y l' ópera de 'n Mascagni *Cavalleria rusticana*. Com á bona italiana, la diva dona la preferencia als autors de la seva terra 'ls quals deuen agrahirli l' atenció que 'ls dispensa y 'ls medis artístichs que emplea per ferlos quedar com uns homes.

La Tetrzzini va lluhirse de veras sobre tot interpretant la *Santuzza*, ab una identificació tan perfecta del personatge, que 'l públich meravellat li feu una de aquelles ovacions que sols te reservadas pels artistas de cap-de-brot que lo gran avassallarho.

Han continuat ab gran éxit las representacions del *Sansone*, ópera que quedarà viva encare per las temporadas vinentes.

Aquesta nit benefici del mestre Campanini, que anuncia un programa sugestiu compost principalment de música wagneriana.

Es avuy obra meritoria, artísticament parlant, tot lo que 's fa per vulgarisar la música del gran compositor alemany.

ROMEA

La senmana ha transcorregut sense novetat digna de consignarse.

Pera dilluns está anunciat l' estreno de *Un home de sort* del Sr. Ferrer y Codina, que ja veurém si te la sort de que ningú dupti de la originalitat de l' obra.

Y 'l dimars tindrà efecte la primera representació en aquest teatro de la bonica comedia en un acte del Sr. Vidal Valenciano: *La vara del arcalde*.

TIVOLI

Las nueve de la noche estrenada al any 75 al Teatro de la Zarzuela de Madrit, no sent de las obras millors del mestre Caballero, resulta entretinguda y té alguns números de música que 's fan aplaudir.

Aixó es lo que va fer lo públich en la funció en que va ser posada en escena, prenentla casi per un estreno, dat lo moltíssim temps que feya que no s' havia representat.

NOVEDATS

Cap opereta nova.... aixó ja se sab.

Pero molta varietat com sempre.

La figlia de Madama Angot, *I moschetieri*, *Satanello*, etc., etc.

Lo repertori abundant de la companyia basta y sobra pera sostenir durant una llarga temporada l' interés de las representacions.

CATALUNYA

Ab las obras que tant han petat: *Las mujeres*, *Cuadros disolventes* y *la marxa de Cadiz* el cartell no varia, senyal de que no disminuix l' assistencia del públich al *Eldorado*.

Apesar de que conta ab moltes otras produccions que á Madrit han tingut gran éxit, l' empresa s' atén per ara á aquella máxima tan socorreguda: «No deixis may lo cert per lo duptós.»

GRAN-VIA

La sarsuela *Casa de confianza* lletra del Sr. Tornero, música del mestre Pérez Aguirre es una obra escrita en vers bastant correcte que té per objecte la presentació de alguns tipos cómichs en una agencia de matrimonis.

En la música qu' es fácil y lleugera sobresurten un vals que canta molt bé la Srta. Hernando, un coro y dos números *achulapatsf*

CONFLICTE ENTRE DOS BELLESAS (per F. GÓMEZ SOLER.)

—Em sembla que al final d' aquests discursos.... em dirán alguna cosa del restaurant.

Lo públich vá cridar als autors á la escena.

* *

La fantasia de espectacle, original del conegut escriptor Sr. Figuerola y Aldrofeu, estrenada dissapte ab el títol de *13, 000*, ha donat lloch al escenógrafo Sr. Urgellés á pintar varias hermosas decoracions de molt efecte y al músich Ricardo Giménez á compondre uns quants números cantables y ballables, adequats al género de la obra.

El públich, que 'l día del estreno era numerós aplaudí al final, cridant als autors, dels quals s'ols pogué presentarse 'l Sr Figuerola, per no trobarse els altres en el teatro.

La execució, exceptuant las massas, que anavan una mica perdudas, bastant regular.

Per ara *El año 13, 000* continúa representantse á diari.

N. N. N.

AMOR GEOGRÁFICH

DECLARACIÓ... DESCRIPTIVA

Un amor viu y constant
jurá á la Pepa en Climent,
mes del jurament duptant,
—vull—li digué ella al instant
una proba convincent.

—Lo que 'm demanas, m' aymia,
á darte vaig sense espera,
y per fer'ho ab més poesia
emplearé la Geografia,
qu' es un medi de primera.

Sols en una habitació
y d' un gran mapa al davant,
comensá la operació,
seguint ell ab un bastó
tots los punts qu' ara 's dirán.

Com que del nostre país
Cuba es lo que més priva ara,
en Climent, creyent'ho aixis,
feu que son bastó sortís

desde 'l punt de *Santa Clara*.

Y seguint lo plan trassat,
á poch en Climent entrava
á *Punta Alegre*, poblat
que va abandonar aviat
per passar á *Punta Brava*.

Dins ja la jurisdicció
de la Habana, y per fer via,
continué sa expedició
á *Quita Calzones*, (*) no
sens gran plaher de s' aymia.

Ab entusiasme creixent,
puig val molt la Gran Antilla,
son curs prosseguí en Climent,
no tardant un santiament
en arribar á *Cotilla*.

Deixa finalment la Habana
y al *Cama-Güey* falta gent,
ficantse prompte á *Savana*.
(La ortografia cubana
suprimeix lo primé accent.)

Lo viatge es deliciós,
mes volguent ell demostrar
á la Pepa, lo fogós
de son afecte amorós,
se dirigeix á *Pinar*.

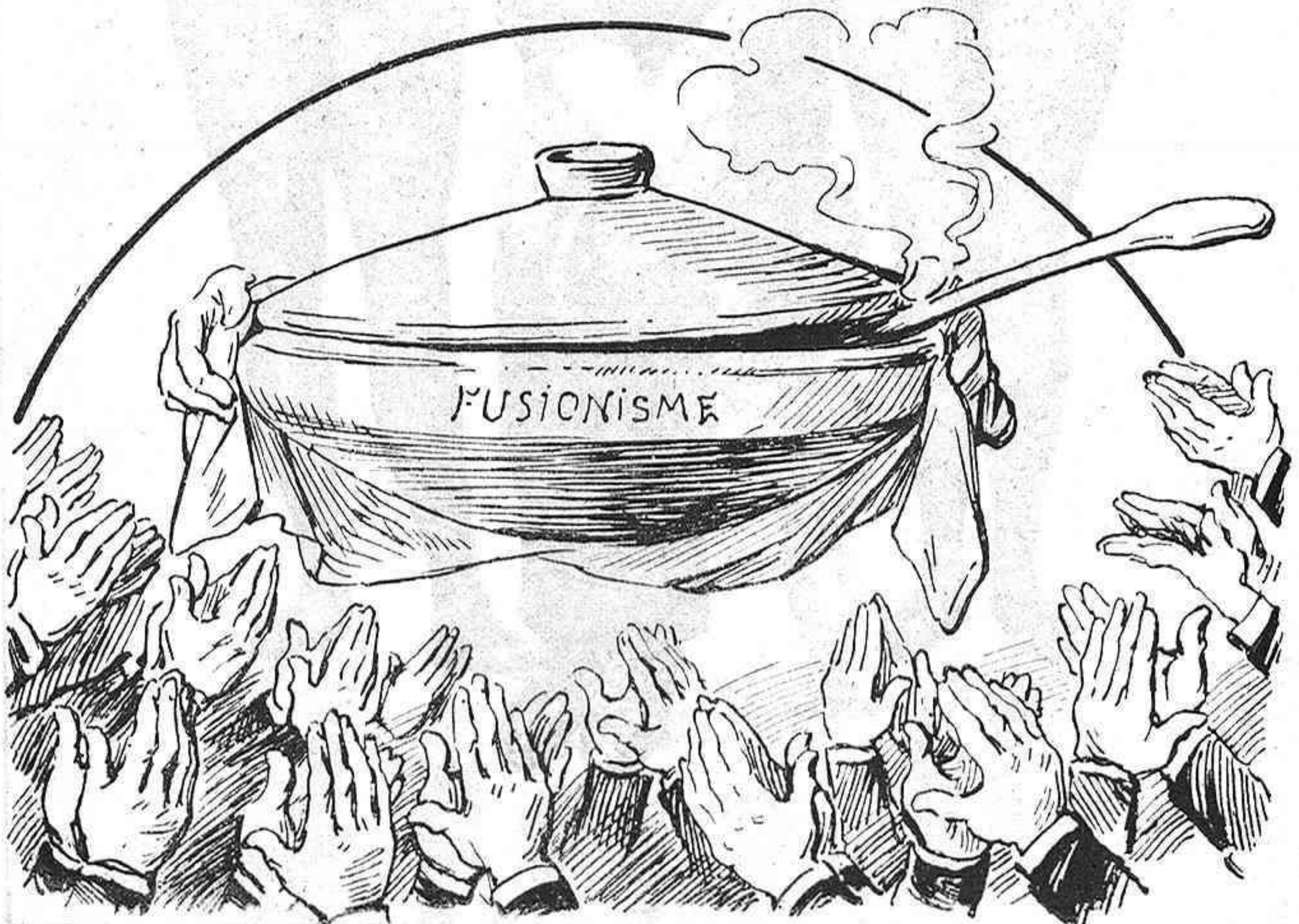
.....
Desde la negra espessura
d' aquest camp d' operacions,
ningú sab á la segura
si dura encare ó no dura
semblant série d' excursions.

En cambi, es cosa evident
que la Pepa está molt motxa,
y no falta qui, imprudent,
assegura qu' en Climent
á la tí ha passat la *trotxa*.

ENRICH CASELLAS.

(*) La bona educació gramatical aconsella no traduhi ls noms propis.

BANQUETE DE NOVEDATS

Al sortir la cassola del arrós
va sonar un aplauso estrepitós.

LA NOVA «PAJARERA»

La gabia encara no està acabada; pero, mirinsela ja: ¡plena d' aucells!

Molt entusiasmats venia 'l *Noticiero* del diumenge per haver rebut una carta del Bisbe de la Habana, donant compte de la distribució del ví, dels turronis, de las pansas y figas y nous y olivas que constituïan l' *Aguinaldo del soldat*, procedent de Catalunya.

El *Noticiero* s' considerava triuñador en la idea poch pràctica que va tenir, y ab una mica mes ex-comunica als que s' van permetre ferli alguna observació sobre 'l particular.

¡No es poch haver rebut carta de tot un Senyor bisbe, manifestant que queda feta la distribució de tots aquells articles!...

Y no obstant, en la mateixa carta episcopal s' hi llegeix un paràgraf que demostra clarament que 'l bisbe de la Habana en punt á confirmar, hi té la mà trencada.

No s' queixa de l' engorrosa feyna que li han donat; pero diu textualment: «Antes de terminar la presente, me tomo la libertad de aconsejar á la Comisión que no haga nuevos envíos.»

Está clar: certas bromas, ab una sola vegada de ferlas ja n' hi ha prou.

Y continua 'l venerable prelat *habanero*: «Demostrado con creces el patriotismo de los catalanes en favor del soldado, días vendrán en que á los inutilizados y familias de los que fallecieron en esta fatal guerra, los podrán socorrer directamente Y CON MEJOR APROVECHAMIENTO.»

Es á dir: de una manera més pràctica, més útil, mes catalana, menos *noticierescá*, menos *coriense*.

La confirmació es d' aquelles que deixan los dits pintats á las galtas. Los dits y l' anell episcopal.

Una escena que va presenciar un amic meu á

bordo de un vapor trasatlántich que conduhía un número de soldats inútils de la guerra de Cuba:

Hi havia alguns carrabiners que s' dedicavan ab gran activitat á decomisar la petita provissió de tabaco que portavan aquells infelissos. Obravan, al ferhó, per compte de la *Tabacalera* ¿perqué qué seria de aquesta poderosa companyia si cada soldat dels que tornan de Cuba portava mitja dotzena de *cajetillas* y un paquet de *puros*?

Afortunadament, un oficial dels que formavan part de l' expedició, ordená als carrabiners que s' tornés á cada soldat la miseria de tabaco que ja 'ls hi havían prés.

**

Aixís son las cosas d' Espanya.

Los fills dels pobres van á l' isla de Cuba á derramar la sanch y á perdre tal vegada per sempre la salut, y en pago de tan inmens sacrifici, ni 'l consol se 'ls vol concedir de que puguin saborejar una escrupuló de tabaco, ab tot y ser, per ells, una de las pocas cosas bonas que produheix aquella malehida terra.

Lo zel que avuy s' emplea ab els soldats, devía emplearse avants ab los funcionarios del govern quan tornavan de aquella isla, y no per buscar tabaco hauria sigut bó escorcollarlos sino per descubrir la fortuna que allí haguessin fet sense reparar en medis.

Ab aquest procediment tal vegada fins s' hauria evitat la guerra, qu' es avuy la desgracia de tantas familias y la ruina de la nació.

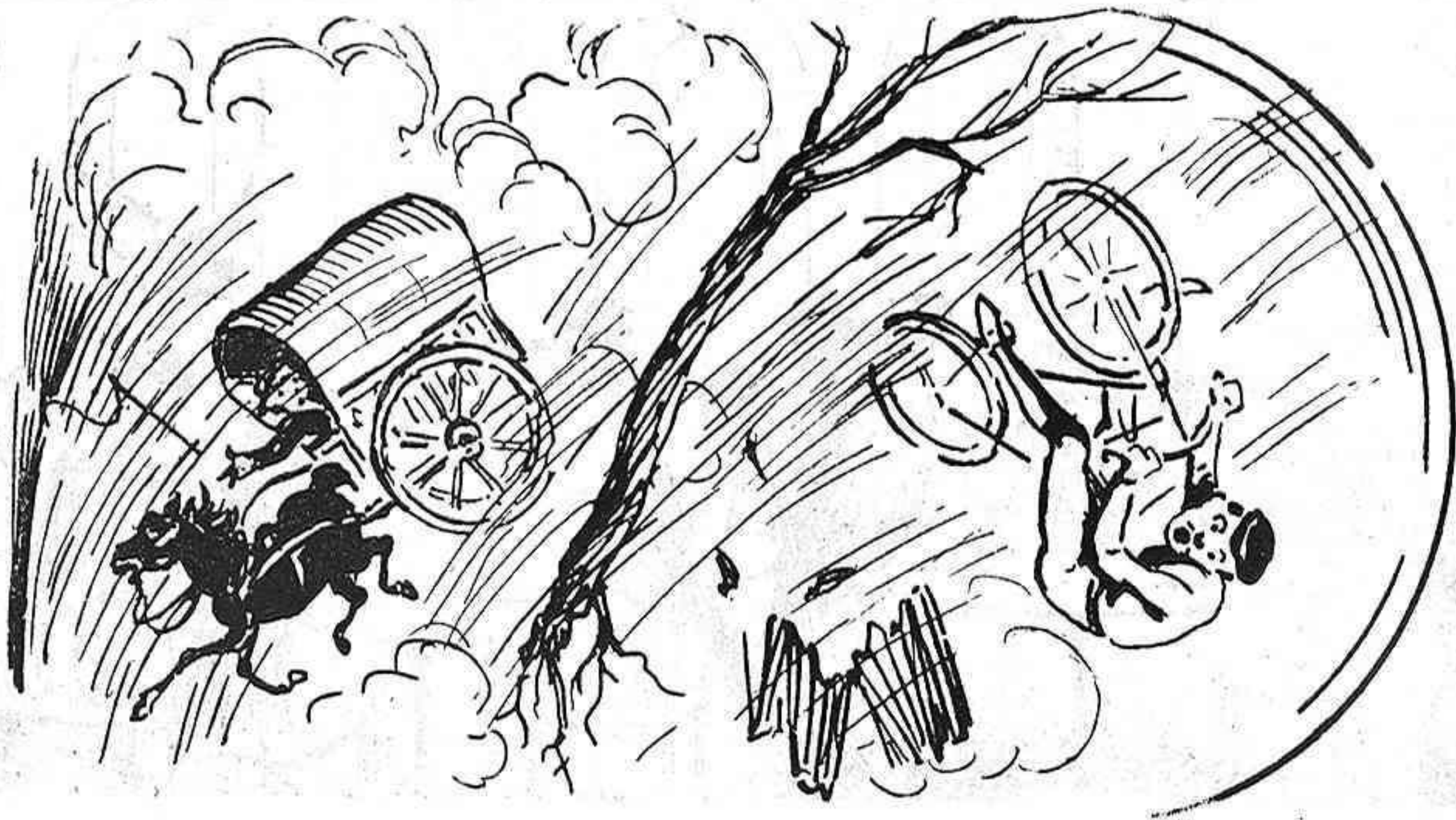
En lo Teatro de Novedats va celebrarse l' altre dia lo gran ápat dels fusionistas disidents.

Funció d' espectacle, en la qual entre comparsas y primeras figuras hi prengueren part mes de 700 individus.

Un detall molt significatiu: C' aparició del *arrós* va ser saludada ab un estrepitós aplausó.

Un aplauso tan expontáneo y formidable no va obtenirlo ni un sol dels discursos que s' varen pronunciar á l' hora dels brindis. Ni quan lo Sr. Henrich parlava ab molta serietat dels estragos que produheix el caciquisme en los pobles del Plá, ni molt

LA VENTADA DEL ALTRE DIA

Per més que aquí es la ciutat
més desgraciada d' Europa,

hi ha molts dies en que tot
va *vent en popa*.

menos quan lo Sr. García del Corral, orador que no acaba may la corda, va proposarse ab lo seu interminable discurs que als comensals se 'ls parés en sech la digestió.

De totas maneres ja sabem quin es lo principi-primordial del programa ó del *menú* fusionista disident: «*L' arrós á la milanesa.*»

Vels'hi aquí un cantar que recullo en un *Boletín mensual del Centro carlista de Barcelona*:

«Carlista es mi prometida,
carlista es su corazón,
carlistas son sus miradas,
carlistas sus *hojos* son.»

Aixís, tal com va escrit: *hojos* ab *h*.

¡Y pensar que fins tenint *atxas* als ulls, els carlins van sempre á las foscas!

¿EH?

—Si m' aseguran que no 'm comprometerán... em trech la careta.

Ha mort l' individu que ocupava 'l puesto mes elevat de Barcelona.

¿No atinan á quí 'm refereixo?

Al pilot de la Marina mercant Sr. Mauri, vigía de Montjuich.

Feya moltíssims anys que ocupava aquest càrrech. Escudrinyant l' horizó ab l' ullera de llarga-vista y fent pujar y baixar las bolas de senyals s' hi havia anat tornant vell. De un quan temps ensá faltantli las forsas pera pujar á péu l' empinada carretera, ho feya ab un carret tirat per un burro.

Era un bon subjecte, molt amant del compliment del seu deber. Lo comers de Barcelona li devíamolt mes de lo qu' en realitat li pagava. ¡Sort teníam dels periódichs als quals portava diariament la nota de las sevas observacions ab una puntualitat irreprochable!

Llegeixo en un diari del dimars:

«Ayer se inutilizaron en el matadero público 63 higados de ganado lanar por no reunir buenas condiciones para el consumo.»

¿Y 'ls 63 moltons propietaris de aquells fetjes malalts?

Tots bons, gracias als abasteixedors, qu' es lo mateix que dir gracias á Deu, tota vegada qu' ells son els deus del Escorxador.

Estém en plena constelació de fugas aristocráticas.

Va obrir la marxa l' Elvireta de Borbón que va escaparse ab el pintor Folchi.

Va seguir immediatament la filla de 'n Crispí, que á pesar de ser casada, va fugir ab lo seu cotxero.

A continuació la Princesa Chimay va abandonar marit y fills per anarse'n ab un gitano, casat també.

Y ara, per últim, ha coronat la festa una de las fillas del rey de Bélgica, muller de un príncep; lo qual no l' ha impedida de donar lo salt mortal ab un militar.

Davant de aquests quatre exemples podém dir:

—Lo matrimoni en aquest fi de sigle es música... *Música fugada.*

Per tot arreu van sortint uns arcaldes, deliciosos. El de San Sebastián prohibeix la representació del drama *La Pasionaria*.

El de Valencia la de *Juan José y María Rosa*.

El de Mahó la de *El señor feudal*.

Anant seguint per aquest camí no hi haurà arcaldes a Espanya que no 's crega autorisat per prohibir totes las obras del repertori, inclús las mes inofensivas.

Pero ¿cóm estém aquí?

¿Ha triunfat a Espanya 'l cantonalisme sense que ningú se 'n haja adonat?

Es igual: ha triunfat la fulla.

La qual, al últim s' ha tornat *fulla de bleada*.

Sembla que una de las bailarinas del *Eldorado* que lluhiren sas habilitats coreogràficas en l' obreta *Cuadrós disolventes*, ha deixat de pertanye a la companyia, per havérseli mort un oncle que tenia a América, qual oncle li ha deixat una regular fortuna.

S' explica, donchs, qu' haventli deixat una fortuna regular, no vulgui ballar mes... en senyal de dol.

L' arcaldes de Tarrassa Sr. Ventralló, ha publicat una sentida alocució, impetrant un ausili de tots los vehins de aquella ciutat, a fi de proporcionar treball als numerosos obrers que actualment se troban sense feyna.

Molt celebrarém que 'ls tarrassenchs, que sempre s' han distingit per sos fraternals sentiments de humanitat y per son amor a la població que 'ls conta per vehins, secundin en aquest punt la noble y oportuna iniciativa del séu arcaldes.

Aquest any l' Associació de Coros de Clavé visitarà las capitals de Navarra y Alava: Pamplona y Vitoria.

Ja s' han publicat las bases que no reproduhim a causa de sa molta extensió. Pero no importa: 'ls coristas, que son los mes interessats en l' expedició, suposo que las coneixerán de sobra.

Lo únich que 'm permeto assegurarlos, perque conech l' esperit simpátich a Catalunya de aquellas regions, es que tant a Pamplona com a Vitoria serán rebuts com a veraders germans.

En una revista inglesa s' hi llegeix la següent anécdota que fa referencia a Espanya:

«Lo rey difunt Alfonso XII va regalar a la seva primera esposa D.ª Mercé, un valió adrés. La reyna l' usá unas quantas vegadas y morí.

Lo rey va regalarlo després a la seva propia germana l' infanta D.ª Pilar, la qual també se 'l posá y morí també.

Ab posterioritat lo regalá a la seva cusina donya Cristina, y morta. A continuació a la seva avia donya María Cristina y se 'n aná també de aquest mon.

Al últim veyent que l' adrés portava malastrugancia, decidí no regalarlo a ningú mes, y als pochos días estava el rey de cos present.

Avuy posseheix aquest adrés la *Doncella* (sic) de la Almudena, y no hi ha lladre que s' atreveixi a robarlo, tal es lo terror que inspira.»

* *

¿Han vist una anécdota mes extraordinaria?

Un adrés que tals virtuts amagadas tanca, no s' havia de regalar a la Verge de l' Almudena.

Hauria valgut mes ferne patrimoni dels governadors de la plassa de Gibraltar.

A veure si de aquesta manera la famosa plassa

forta que 'ls inglesos van encarregar-se de guardar, tornaría a Espanya!

Un jove que no conta ab mes recurs per sortir de apuros, que 'l de casarse ab una noya que tingui un bon dot, embesteix un día al pare de una que 's troba en aquestas condicions, y li demana de cop y volta la ma de la séva filla.

Lo pare ab to irónich, li pregunta:

—Y quina ma vol? Perque ja haurá observat que la noya 'n te dugas.

Lo jove, a tall de poca vergonya, li respon:

—De moment me contentaré ab aquella en que hi porta l' anell de brillants.

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

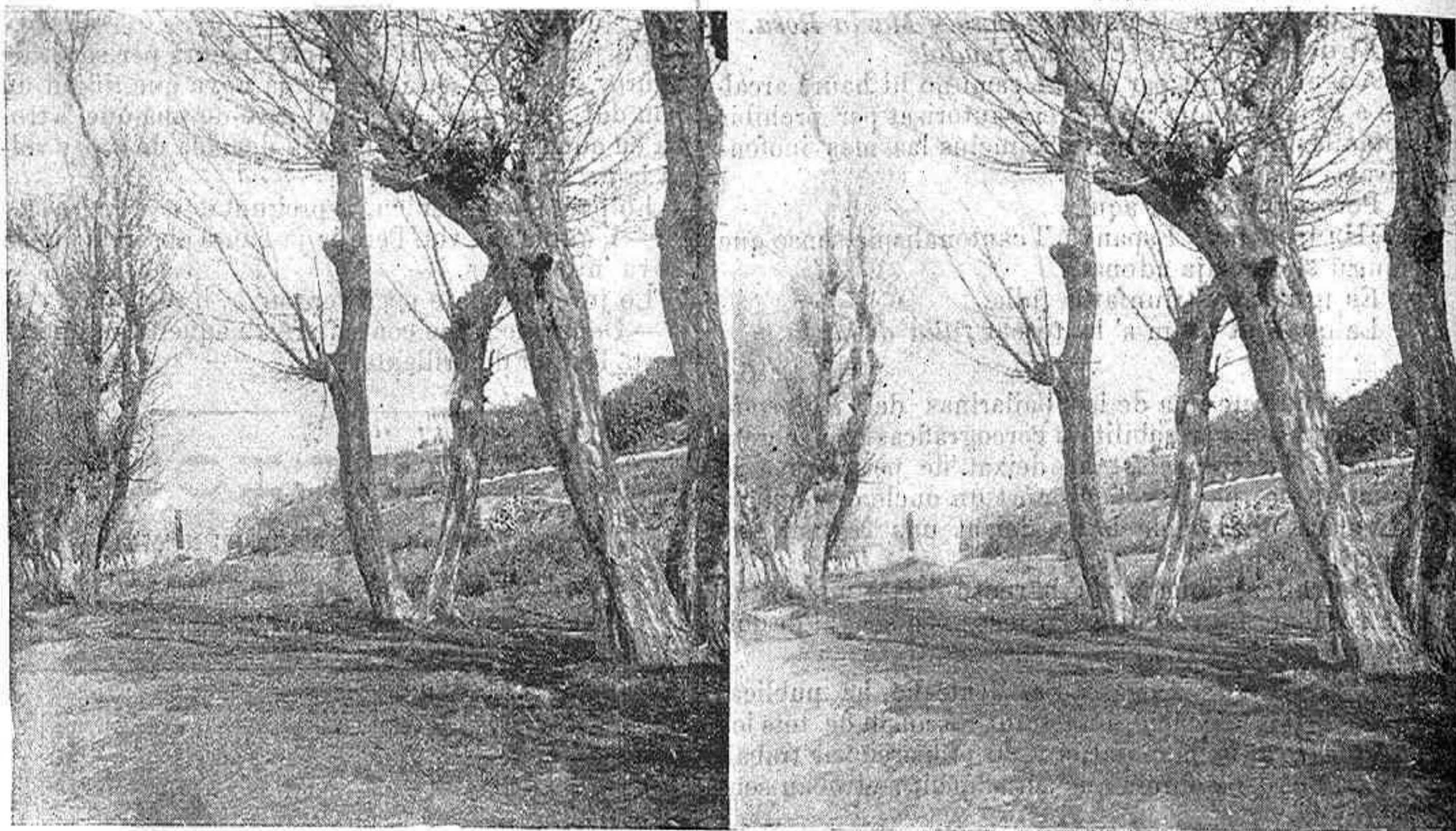
- 1.ª ANAGRAMA.—*Arrelat—La terra*.
- 2.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Garin—Tomás Bretón*.

MASCARONS

De regidor é investigador de's negocis de la casa.

L' ESTEREOSCOP DE «LA ESQUELLA» (*)

Paysatge

(Fot. Rus.)

3.ª CREU-ROMBO.

	T	
	T A P	
	P	
P	I	I
T A P	N E R I A	
A	E	P
	R	
	T I P	
	A	

4.ª BOTELLA NUMÉRICA.—Almóster.5.ª GEROGLÍFICH.—Dos pessetas igual a doscents cèntims.

XARADA

II

¡Y qué bona es la total!
 Sa hu-inversa generosa
 sempre té un bossí de dos
 pera socórrer als pobres.
 Val tant tres-girat com pesa:
 es un àngel, no una dona.

SURISENTI.

ANAGRAMA

A la Tot tant estimava
 lo meu pobre amich Marsal,
 que perque va desdenyarlo
 del disgust se va total.

ANTONET DEL VENDRELL.

TRENCA-CLOSCAS

ANA VIDAL CLANET

Formar ab aquestas lletas lo titul d' una obra popular catalana.

UN GANXÓ

CONVERSA:

- ¿Vols venir Bertrán?
- Ahont, á casa la Carolina?
- No, home.
- ¿Pues ahont?
- A casa de la que hem dit primer tots dos.

PELOTARI.

GEROGLÍFICH

LO
 ×
 LO BLAT LO
 CIBADA
 BESSAS
 LO
 ER

S

JOANET XARRAMI.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

(*) En la llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, trobaran els nostres lectors al preu de 6 pessetas cada un, magnífichs y perfeccionats aparatos pera mirar aquestas vistas, á las quals donan un relleu extraordinari.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, numero 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat numero 2.

!!!Ja ha sortit!!! **OBRA NOVA** !!!Ja ha sortit!!!

Un casament á proba

HUMORADA EN VERS, PER

C. GUMÁ

Ilustrada ab dibuixos originals de **M. Moliné**

Preu: DOS rals

Se ven per tot arreu

«LA ESQUELLA DE LA TORRATXA»

BARCELONA A LA VISTA

El público se arrebató de las manos el **6.º cuaderno**

de este admirable album de fotografías, sorprendido tanto de la belleza como de la indiscutible novedad de todas sus vistas.

Todas las fotografías de **BARCELONA A LA VISTA** son completamente inéditas, desconocidas hasta hoy y hechas expresamente para nuestro popular album por el fotógrafo **Rus** y grabadas por el artista **P. Bonet**.

En venta:

30
céntimos

cuadernos 1.º, 2.º, 3.º, 4.º, 5.º y 6.º

30
céntimos

En preparación: 7.º cuaderno

Provincias: 35 céntimos.

ANUARIO RIERA

GUÍA GENERAL DE CATALUÑA
El único COMPLETO.—Precio 10 pesetas.—Provincias 11

EL ALGARROBO

Su descripción, multiplicación, cultivo, zona, enemigos que tiene, utilidades que reporta y cuanto se relaciona con el conocimiento de tan útil árbol.

Por **JOAQUIN BASSA**

Un tomo 8.º

Ptas. 2'50.

Liceo Barcelonés

DE

S. M. la Reina D.ª Isabel II

HISTORIA de la fundación de esta institución y de su desarrollo hasta el año 1896

por **GENARO GARCÍA**

Precio 2 pesetas.

MANUAL PRÁCTICO DE ELECTRICIDAD

GUÍA DEL MONTADOR ELECTRICISTA

Ptas. 3.

per **L. GARCÍA.**

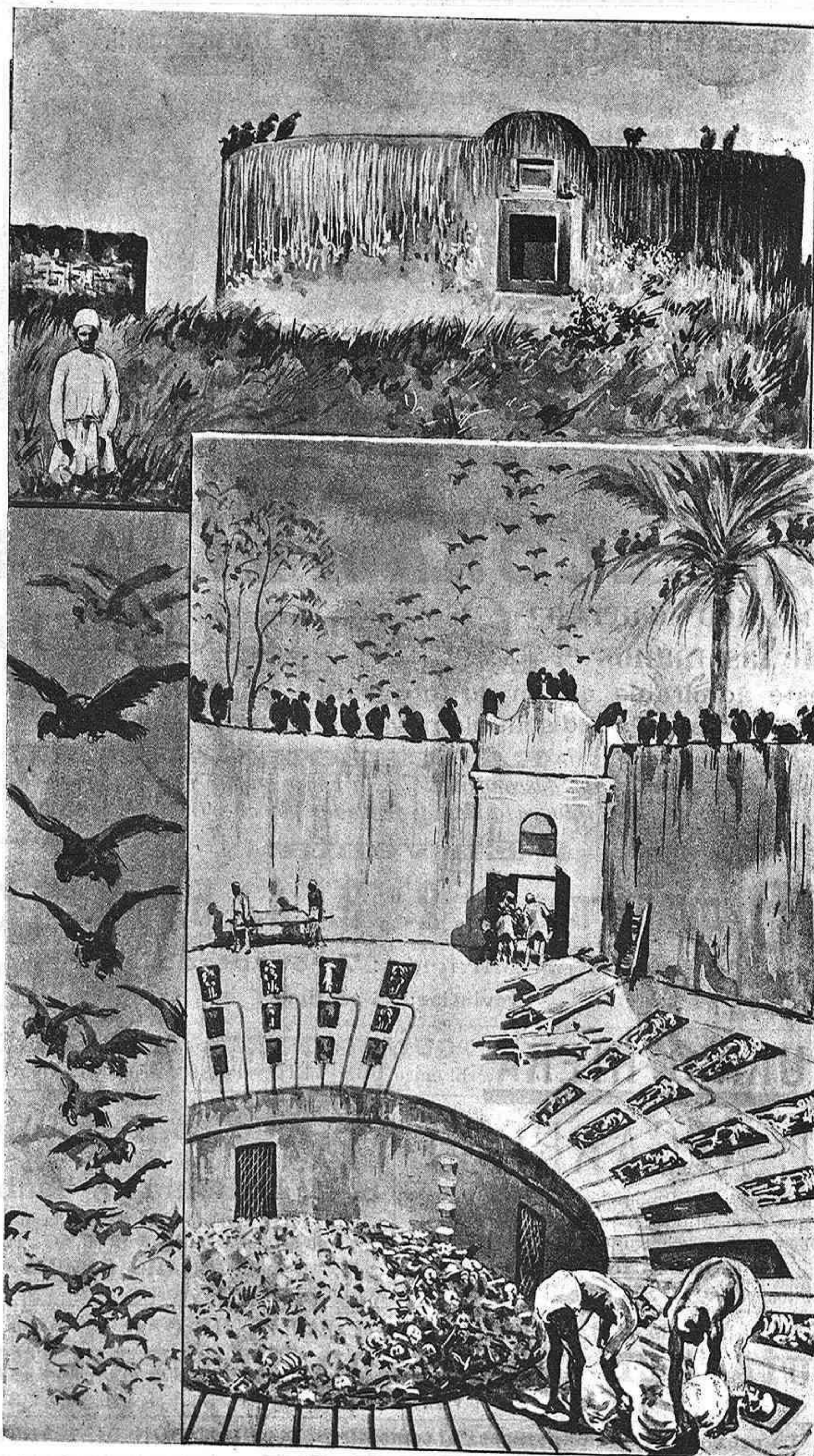
Ptas. 3.

La próxima semana aparecerá el tomo 49 de la **COLECCIÓN DIAMANTE**

POR ESOS MUNDOS.. Por el distinguido cronista **RODRIGO SORIANO**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuu, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

LA PESTE DE BOMBAY (INDIA.)

LA TORRE DEL SILENCI.— (Interior y exterior.)

(Transcripció del *Monde Illustré*.)

Lloch ahont se depositan els cadavres, sense amortallar, pera que siguin devorats per las aus de rapina que poblan los alrederors.